

BOTOND

© ZÉPIRODALMI ÉS TUDOMÁNYOS FOLYOIRAT

Vallomás a multról és pillantás a jövőbe.

Írta:
Dr. Gyulai Agost.

A polgáriskolai tanárképző főiskola „Botond”-bajtársi egyesületébe tömörült lelkes ifjúságnak, az én szeretett ifjú bajtársaimnak kérésére, mint a bajtársi egyesület magistere, ez idén is én indítom útnak néhány biztató szóval ezt a kis lapot, annyi nemes érzelmek, oly sok derék törekvésnek kisdud tükörét.

Jól esik nekem ez a mentori szerep, melyet nincs mit restellnem, hiszen 25 évnek, életem-működésem javának hol boldog, hol fájdalmas emlékei fűznek a főiskolához, nincs mit restellnie az ifjúságnak sem, melynek annyi esztendő óta föle soha egy percre el nem forduló barátja voltam és vagyok. Ebből a főiskolával és ifjúságával való összeforrottságból erednek lelkemben azok az érzelmek, melyek épen a jelen napokban és pillanatokban, mikor kissé borul az ég a főiskola fölött, fogva tartanak.

Mikor épen egy negyedszázaddal ezelőtt ifjú szívvel s még ifjú fejjel először léptem át Alma Materünk küszöbét, hogy elfoglaljam helyemet főiskolánk tanári karában, nemcsak a tanítás s a tanárképzés iránti szeretet, a munkában való öröm töltötte el lelkemet, hanem a reménység is; az a remény, hogy erőmet, munkakészségemet nem pazarolom hiába, hogy a kartársaimmal együtt odaadással végzett munka meghozza a maga gyümölcsét, annak az ügynek fölvirágozását, melynek szolgálatába léptem, — meghozza a főiskola mind szebb kifejlődését és rendjethetetlenül biztos jövőjét. Mert nincs is szebb dolog az életben, mint teljes szívvel, nagy hévvel egy általuk nemesnek tartott feladatnak szentelni mindent, ifjúságunkat, törekvéseinket, munkánkat, még álmainkat is, különösen ha a megszentelt munka becsületes sikerének reménye mosolyog felénk.

Mikor ma, oly sok évvel ama magasztos érzéseim és főiskolai tanári munkám kezdő hangulatának elmulása után őszülő fejjel visszanezék a multba, nem bánom meg akkori érzelmeimet. Reménységeim a közben eltelt számos év alatt, a szörnyű háború, a rettenetes nemzeti csapás ellenére is beváltak, munkánk — társaimé és az enyém — nem volt hiábavaló, főiskolánk a mostoha viszonyok mellett is szépen kifejlődött és országos jó hírnévre tett szert; erőteljes, szellemileg izmos polgáriskolai tanári nemzedékeket neveltünk a Hazának s a legszebb várakozásokkal tekintettünk a jövőbe mind a mai napig. De miért beszélek a multról? Így tekintjük munkánkat ma is. Ma is főiskolánkban látjuk legideálisabb megoldását annak a feladatnak, melyet azok tűznek maguk elé, kik a nemzet zömének, a dolgozó középosztály százazreinek akarnak nemcsak jól kiképzett tanítókat, hanem hívatott nevelőket is adni.

Több mint ötven esztendő óta ezeknek a derék nemzetnevelőknek hosszú sora ment ki az Alma Mater kebeléből, át a főiskolai élet kapuján, a munka mezejére. Eleinte szerény keretek közt, két évi munkában, kicsiny eszközökkel, szegényesen, — később megnövekedett munkaidővel, jobb tudományos felszerelés miliójében készülődő generációk nevelődtek itt az életteljes tanári munkára, szóval: különböző körülmények között, de sohasem a hívatás tudatossága, sohasem az odaadó szorgalmas munka fölemelő ereje nélkül. Ma már bizvást elmondhatjuk, hogy az ötven, vagy ötvennél több esztendő törekvéseiben ez az állandó, mindinkább növekvő, az utóbbi évtizedekben különösen kifejtett áldozatos munka a legnagyobb erkölcsi értéket jelenti, a legszebb hagyományt, mely főiskolánk nevéhez fűződik s alapját alkotja a főiskola törhetetlen létjogosultságának még akkor is, ha valamely földrengésszerű katasztrófa — aminők az intézmények életében is, meg nem érdemelten, előfordulhatnak, létét valóban megdöntené is.

Ezt az áldozatos munkát, melynek részesei a mai Botond-beli bajtársak elődei voltak, ezt a fölemelő magasztos nemzeti szellemet kívánja beoltani, belenevelni a főiskola tanári kara a mai nemzedékbe is, hogy majdan erejévé váljék a magyarság egyik tekintélyes részének a polgáriskolai tanárság révén. Jóleső érzés ez alkalommal is annak a hitemnek adni kifejezést, hogy a mai nemzedéket is, inkább mint valaha, főiskolánknak jóhíre, a szép multból fakadó tradíciók vonzóereje, az áldozatos munkának vágya hozta ez ősi intézet falai közé.

És ezt jól tették.

A főiskola is szeretettel s nagyobb örömmel mint valaha bármikor, melegen öleli keblére a mai nemzedéket, mert maga is saját jóhírének,

a mostani válságos órákban is létjogosultságának bizonyítékát látja a főiskolai ifjúság szokatlanul tömött soraiban. Jöjjön is a mai nemzedék, legyen is szorgalmas és kitartó, dolgozzon, tanuljon, képezze ki magát mindazokkal az eszközökkel, amiket a főiskola nyújt és eléje tár. A nyelvi és történelmi szakcsoportok hallgatói iparkodjanak sok becses és klasszikus értékű olvasmánnyal, a nemzeti nyelven s a kulturnépek nyelvén jelentkező remekművekből, azok tanulmányozásából eredő magas műveltségi készséggel, a történelem nagyszerű alakjainak és eseményeinek tanulságából meríthető bölcseséggel alkotni maguknak olyan nemes ideálokat, miket követni s miknek követésére a majdan rájuk bízandó ifjú gyermekereget ránevelni kötelességük és élethivatásuk lesz. A természeti tudományok s a velük rokon szakcsoportok hallgatói pedig törekedjenek a természetben és a reális világban jelentkező törvényszerűségekből a szilárd törvénytiszteletet megszeretni és az istenfélelmet fölkelteni magukban s ha megerősödtek ezekben, öntsék át majdan hívő lélekkel, magasztos felfogással a jövő generációk szívébe, lelkébe.

Ha ilyen módon készülnek el ifjú bajtársaim jövő életpályájukra, ha ebben a nemes idealizmusban iparkodnak fejlődni s megerősödni főiskolai tanulmányaik idején s ebben a szellemben fogják majd nevelni saját tanulmányi pályájuk végeztével künn az életben tanítványaikat is, ha ebben az irányban a kötelességteljesítés mintaképe lesz minden egyes polgáriskolai tanár, ki a szeretett s féltve féltett Alma Mater kebeléből kikerül s ha ilyenképen beleilleszkednek a nemzeti élet egyéb területein szintén kötelességüket híven teljesítők soraiba: akkor a sokat szenvedett Haza minden Trianon ellenére is újra fel fog virulni s a főiskolának, a szeretett főiskolának, melyhez ragaszkodni, melynek emlékéhez mindig vonzódni kell, vagy — ha főiskola sorsa rosszra fordul — legalább a főiskola egykori volt tagjainak is mindig büszkesége lesz annak a munkának értéke, melynek eredete az Alma Mater nevéhez, emlékéhez fűződik.

S most még csak néhány szót magamról s magunkról.

Mult és jövő nagy tenger egy kebelnek,

Megférhetetlen oly kicsiny tanyán . . .

mondotta Vörösmarty. S én mégis úgy érzem e pillanatban, mikor e vallomást és jövőbepillantást leteszem a Botond-bajtársi egyesületben körém sereglett ifjú nemzedéknek arra az oltárára, melyet e lap, a „Botond“ képvisel, — hogy a multnak emlékei s a jövőnek reménysegei szépen összeférnek s egyesülnek abban a mélységes szeretetben, mely lelkemben főiskolánk egykori, régen az életbe kiment és mai, most is körülöttem zsongó ifjúsága iránt él.

Egyébként pedig: Ha Isten velünk, ki ellenünk?